

פתאום הסובייטים עומדים שוב במרכז העניינים. איך זה קרה?

עצות, ייראה הדבר כהישג פוליטי ממדרגה ראשונה, ויעיל בכחירות הבאות. כך נוצר המצב החדש: שני הצדדים העיקריים בסיכסוך הם כיום ישראל ואש"ף. לברית המועצות יש יחסים טובים עם שניהם. לאמריקאים יש יחסים רק עם ישראל. מוסקבה יכולה לתוך. וושינגטון משותקת.

שנים המדיישחק

שאלה: מדוע אין האמריקאים מזרזים בכינון יחסים עם אש"ף?
הרי הצמרת המדינית בושינגטון הגיעה כבר לפני כמה חודשים לידי המסקנה שהמצב מחייב אותה לכונן יחסים אלה, ולו רק כדי לשלול מכרית המועצות יתרון בולט.

אם כן, מדוע לא מיהרו? מדוע המדיניות שיוכי ב"דרשיחה" בדרך זוטר, בהידיכ רות חסרת-משמעות בין דיפלומטי בא-שייף?

מדוע מתנהלת גם "הידברות" עלובה זו בעצלתיים, כאילו יש לאמריקאים כל הזמן שבוער לם?

אז ככה, יש בעיות.
ראשית, קשה לפוליטיקאים אמריקאים לבצע בייעילות מדיניות הנוגדת את כל מה שאמרו עוד אתמול. הרבה יותר קל לשווארדנאדזה ללחץ

פועלות בהתאם להחלטה. הן מפתחות בוזמנית מאה יוזמות מקבילות.

לא כן אצל האמריקאים. גם אחרי שהתקבלה בושינגטון החלטה עקרונית, העניינים מתקדמים בקושי, בכבדות, בלי שיתוף-פעולה בין הזרועות, תוך הרבה התלבטויות וצעדים מהוססים ונסיגות. עד שהמדיניות האמריקאית החדשה מגיעה לשלב של ביצוע רציני, כבר זכו הסובייטים בני קודות לרוב.

וזדו מה שקורה עכשיו.

אולם כל ההסברים המכנייים אינם נותנים את התשובה האמיתית לשאלה. מדוע פתאום יש לסובייטים יתרון כה גדול? מדוע נראה שהאמריקאים, שאך אתמול שלטו בכל הורה, הפכו לפתע גורם פאסיבי? מדוע רק שווארדנאדזה ממך קום למקום וצובר הישגים, בעוד שהנשיא האמריקאי מגמגם על הצורך. להתקדם לאט", להימנע מיוזמות חפוות? ושאר קישקושים של מי שאינו יודע בדיוק מה לעשות?

אתם רוצים? יש לכם יחסים עם הערבים והפלסטינים — אבל אין לכם יחסים עם ישראל. או כמה אתם יכולים לעזור?

כך ישבו המדינאים הסובייטיים במוסקבה, וליבם היה מר עליהם. הם ראו כיצד מדלגים עמיתיהם האמריקאיים מירושלים לקאהיר ולהיפך, כיצד עורך לעצמו הנרי קיסינג'ר הצגה בהמשכים, כיצד אווז ג'ימי קארטר בירי מנחם בגין ואנוור אל-סאדאת. ואילו הם, הסובייטים, היו משותקים.

לא עוד. הקערה התהפכה על פיה. המהפך הדרמטי התחולל במהירות כה רבה, בפתאומיות כה מפליאה, עד שאיש אינו יודע איך זה קרה. מעשה-אשף. השר הסובייטי מרלג לפתע בין רמשק לקאהיר, וגורם ליריבים להתפייס. מיכאיל גורבאצ'וב הדימין את חוסני מוכברכ וחאפס' אל-אסד אליו, כדי לחגוג את ההתפייסות. שווארדנאדזה נפגש (בוה-אחרזה) עם ארנס

ה שקרה השבוע ביום אחד בקאהיר היה בכנינת מהפכה. שריהחץ הסובייטי, ארוארד שווארדנאדזה, קיבל לפני-הצהריים לפגישה את שריהחץ של ישראל, משה ארנס.

באותו היום אחרי-הצהריים, קיבל השר הסובייטי לפגישה את יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת. **ארנס וערפאת ישבו באותו החדר, על אותה הספה, בהבדל של כמה שעות זה מזה.**

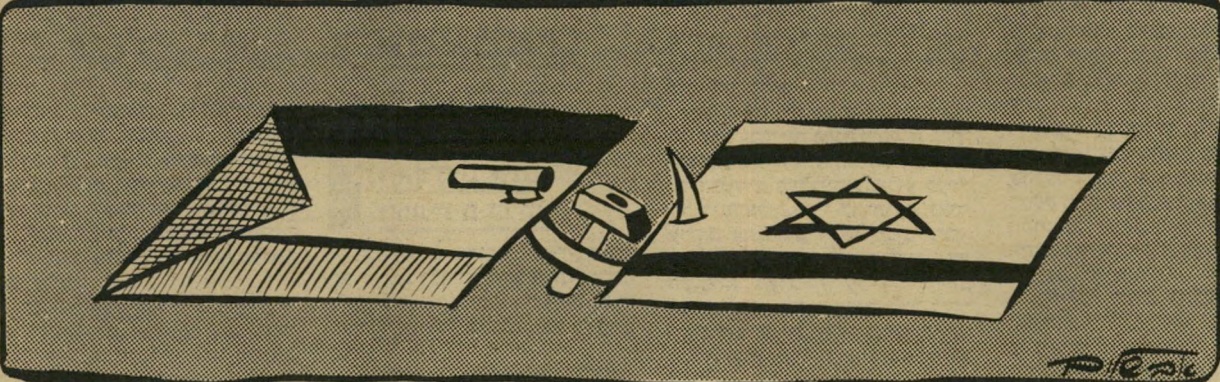
כלי התיקשורת הודיעו על כך באורה שיגרת. אזרחי ישראל צפו במחזה בטלוויזיה, שמעו עליו ברדיו.

כך נקבעה עובדה. בפשטות, כלי דראמה. כאילו זה דבר מובן מאליו. **יש שני צדדים שווים במרחב שלנו. ישראל והפלסטינים. ממשלת-ישראל והנהגת-אש"ף.**

הסובייטים קבעו זאת. אחרת לא היו עורכים הצגה סימלית זו מומינים את שני האישים באותו היום ובאותו המקום דווקא.

ישראל הכירה בכך למעשה. אחרת לא היה ארנס מסכים להיפגש עם השר הסובייטי באותו יום ובאותו מקום, בידוע היטב מי יבוא לשם אחריו. הוא יכול היה לעמוד על כך שערפאת יתקבל ביום אחר, או לפחות במקום אחר.

אש"ף הכיר בכך. יותר מזה: אש"ף היה מעוניין בכך.

אדם תמים יכול היה לשאול: או בשביל מה כל ההצגה הזאת?
אם ארנס וערפאת יכולים לשהות בחדר אחד, ולהיפגש בזה אחר זה עם שר סובייטי — מדוע אינם יכולים משוט להיפגש באותו מקום, זה עם זה, מבלי להזדקק לזר?

מה שארנס אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לערפאת. מה שערפאת אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לארנס.

כל מי שקנה בימיו דירה או מכונת או מי שהורקק לשרכן, יודע שהמתוך גובה רמי-עמלה. איש אינו מתוון בחינם.

ולא אחת קורה ששכרו של המתוון עולה אף על הרווחים של שני הצדדים. כפוליטיקה זה נכון על אחת כמה וכמה.

כאשר ארנס וערפאת אינם יכולים לדבר זה עם זה, המרווח הגדול הוא הצד השלישי. כששניים רבים, השלישי צוחק.

בחיים המדינאים זה נכון על אחת כמה וכמה.

את ידיו של ארנס מאשר לבוש לחבק את ערפאת. שנית, השדולה היהודית מאיימת על עתידו של כל פוליטיקאי אמריקאי שיתן יד למדיניות זו. יכול סנטור להשוב שזה חינוי לאינטרסים של ארצות-הברית — הוא ייזרה מאוד אם יחשוב שזה יקלקל את סיכויי להיבחר מחודש.

אמנם, הסקרים מראים כי הפופולריות של ישראל בארצות-הברית ירדה בצורה מדהימה מאז ראשית האינתיפאדה. אבל השדולה היא (עדיין) כוח רכי-עוצמה.

שלישית, ג'ורג' בוש אינו מיכאיל גורבאצ'וב, וג'יימס בייקר אינו אדרי ארד שווארדנאדזה. מה אפשר לעשות.

יש לכך סיבה פוליטית. היא מתמקדת בשלוש אותיות: **אלף, שין, פא.**

כללי המישחק פשוט השתנו. כל עוד היה שם המישחק "קמפדייווי" או "אופציה ירדנית", היו האמריקאים המתווכים הסבירים. יש להם יחסים טובים עם ירושלים, עמאן וקאהיר.

לאמריקאים היה, לסובייטים לא היה. 0:1 לטובת וושינגטון.

כל זה השתנה. האינתיפאדה יצרה מציאות חדשה, שירטטה מפה חדשה. עמאן אינה רלוונטית. קאהיר אינה צד. הסתבר סוף-סוף מה שהיה ברור לאחידים מאיתנו מזה שנים הרבה: שהצד הנגדי בסיכסוך שלנו הוא העם הפלסטיני, ושלעם הפלסטיני יש רק הנהגה אחת, אש"ף.

לאמריקאים אין יחסים עם אש"ף. הם ניתקו את עצמם מאש"ף, בשם שהסובייטים ניתקו את עצמם בשעתו מישי-ראל. הם הבקיעו גול עצמי.

ואילו לברית-המועצות יש מאז 1969 יחסים מצויינים עם אש"ף. בשלב די מוקדם הבינו שוה המפתח לעתיד, ושקרו על טיפוח יחסים אלה. את יחסיהם עם ישראל מתקנים הסובייטים במהירות. כל הפלגים בישראל מאמינים כי כדאי להם לרוץ למוסקבה.

(מבחינת הליכוד זה די מפליא. מי שאינו רוצה בשלום עם אש"ף ובהחזרת השטחים הכבושים, מדוע הוא אץ לעבר מוסקבה, החותרת ליעדים אלה? לתעלומה זו יש פיתרון מעשי: אם יצליח הליכוד לחדש את יחסי ישראל עם ברית-המדינות

וערפאת, ושניהם יצאו (בוה-אחרזה) מחייכים ומאושרים, כאילו זכו בפז.

קאהיר-דמשק, ישראל-אש"ף, בג-דאד-טרהאן — השר הגרוזי הזה נמצא בכל מקום, כמו סיגאר. ואילו האמריקאים אינם נמצאים בשום מקום.

יש המצביעים על סיבות טכניות למחרל אמריקאי זה.

בארצות-הברית יש נשיא חדש, ונראה כי אינו הכי-מוכשר. חרף כל ניסיונו הרב, לא עמד בני קודת-היונוק, מוכן לקפוז קדימה ברצע שהוריד את ידו אחרי שנשבע את שבועת-האמונים.

הסתבר שג'ורג' בוש לא היה מוכן לשום דבר. לא היה לו צוות, שהיה מסוגל לקפוז למיגרש ולהתחיל מייד לשחק. הוא עדיין מתקוטט עם הקונגרס על מינויו של שר פלוני — קצת שיכור, קצת זיון, קצת מושחת. הוא לא הספיק כלל למנות כמה מאנשי-המפתח, הדרושים לניהול מדיניות במרחב שלנו. הוא "מושך את רגליו". או, כמו שאומרים באנגלית: HE BEATS ABOUT THE BUSH.

זהו ההסבר הפשוט. יש המייחסים את המצב בהבדל שבין שתי האסכולות הפוליטיות.

גם ארצות-הברית וגם ברית-המועצות הן מדינות-ענק. הן מתנהלות בכבדות. עובר הרבה זמן עד שהן מצליחות לגבש מדיניות חדשה.

אך ברצע שהסובייטים מקבלים סוף-סוף את ההחלטה לפתוח במדיניות החדשה, הם מונקים קדימה במרץ ובהתלהבות. כל ודעות-המישטר

ולם האמריקאים אינם מטומטמים, אף שנוצר לעיתים רושם כזה. הם רואים מה מתרחש. והם יסיקו את המסקנה. אולי לאט, אך לבטח.

המסקנה האמריקאית תהיה בהכרח: אין להניח לסובייטים את היתרון שיש להם. צריכים לכונן יחסים מלאים עם אש"ף, ולגבש סיתרון שיהיה מקובל עליו.

בירושלים יש עדיין אנשים התולים את תיק וותיהם בטרור. הרי האמריקאים התחילו ב"הידיברות" עם אש"ף רק אחרי שזה הבטיח "לוותר על הטרור". אם כן, הרי די בפעולת-טרור פלסטינית גדולה אחת, כדי שהאמריקאים יפסיקו את השטויות. אחרי כל היתקלות עם חוליה בדרום (המשך בעמוד 40)